

## 5. Ceny

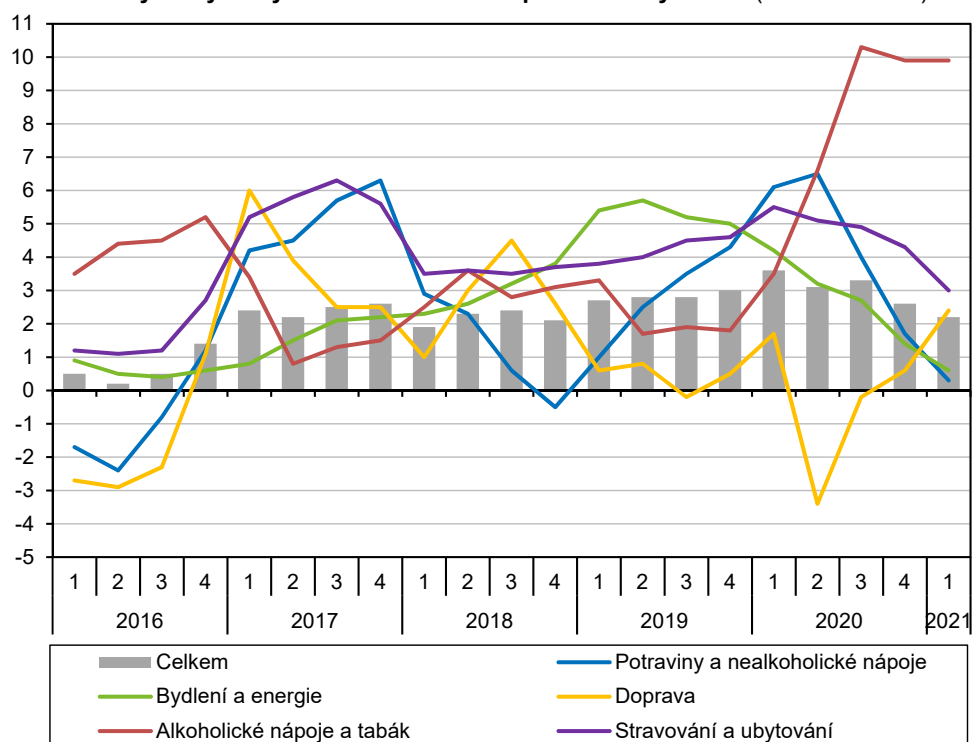
Cenová hladina dále rostla.

Meziroční růst spotřebitelských cen v 1. čtvrtletí dále zpomalil.

Celkový meziroční růst cenové hladiny (podle deflátoru HDP) v 1. čtvrtletí 2021 dosáhl 3,5 %, což je nejméně od konce roku 2018. Zmírnění přírůstku, který loni přesahoval 4 %, má původ zejména ve výrazně nižším meziročním růstu cen spotřeby (1,6 %), z toho spotřeba domácností zdražovala o 1,2 % a spotřeba vlády o 2,6 %. Zmírnil se také růst cen kapitálových statků (2,3 %). Výrazně pozitivní zůstaly směnné relace zahraničního obchodu (102,3 %) – kladné byly ale pouze směnné relace obchodu se zbožím (102,8 %). U služeb byly mírně negativní (99,0 %).

Meziroční dynamika spotřebitelských cen v 1. čtvrtletí 2021 opět zpomalila a dosáhla 2,2 %, což je nejméně od 4. kvartálu 2018. Oproti 4. čtvrtletí 2020 se index spotřebitelských cen zvýšil o 1,4 %. Výše mezičtvrtletního přírůstku za 1. čtvrtletí nevybočuje z úrovně posledních několika let (silný přírůstek na začátku roku často ovlivňuje změna daňových sazeb). Zpomalení meziročního tempa tak z velké části způsobilo srovnání s vysokou základnou začátku roku 2020, především u cen potravin a bydlení a energií. K meziročnímu růstu spotřebitelských cen nejvíce přispívaly ceny alkoholických nápojů a tabáku a dále doprava. Menší příspěvek měly i ceny bydlení a energií, stravování a ubytování a ostatního zboží a služeb. Ceny zboží úhrnem meziročně vzrostly o 2,0 % a ceny služeb o 2,5 %.

**Graf č. 9 Ceny ve vybraných oddílech indexu spotřebitelských cen (meziročně v %)**



Zdroj: ČSÚ

Hlavním faktorem, který podporoval meziroční dynamiku cen, byly alkoholické nápoje a tabák.

Ceny alkoholických nápojů a tabáku v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 9,9 %. Jejich dynamika tedy výrazněji neoslabila ve srovnání s druhou polovinou loňského roku, a oddíl tak zůstal hlavním tahounem cenového růstu. Prohloubil se rozdíl temp mezi alkoholickými nápoji (2,6 %) a tabákem (15,9 %), protože růst cen tabáku dále zrychloval, zatímco u alkoholu dynamiku ovlivnila silná základna loňského 1. čtvrtletí. Druhý nejsilnější příspěvek k meziročnímu růstu spotřebitelských cen měly ceny dopravy. Ty se v 1. čtvrtletí zvýšily o 2,4 %, což je nejvíce od 4. čtvrtletí 2018. Velmi silně se zvýšily ceny nákupů automobilů, motocyklů a jízdních kol (8,7 %), jejichž meziroční růst v průběhu čtvrtletí zrychloval. Meziroční propad cen provozu dopravních



prostředků se postupně zmírňoval a v březnu již ceny rostly. Za celý kvartál byl provoz dopravních prostředků meziročně o 3,0 % levnější.

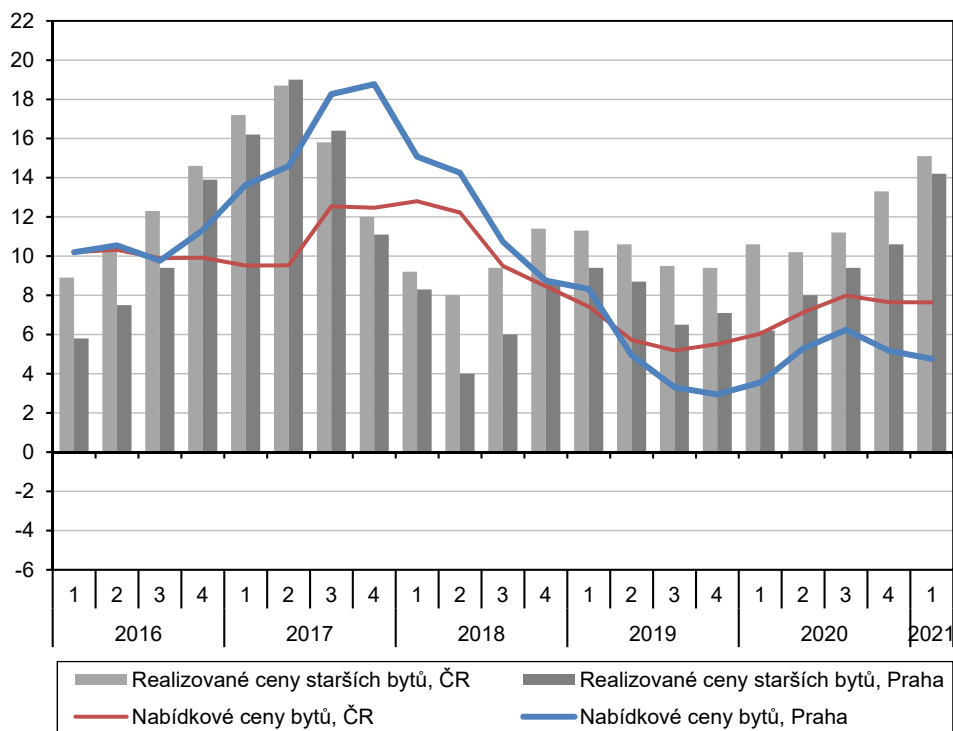
Výrazné zpomalení se odehrálo v meziroční dynamice cen potravin i bydlení a energií.

Ceny potravin v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 0,3 %, což je nejméně od 4. čtvrtletí 2018. Důvodem výrazného zpomalení tempa bylo především srovnání s vysokou základnou 1. čtvrtletí 2020 – tehdy k nárůstu přispívaly hlavně ceny masa. Ty v letošním 1. čtvrtletí meziročně klesly o 1,1 %. K meziročnímu růstu cen potravin letos mírně přispívalo především ovoce (4,7 %). Zvýšily se i ceny olejů a tuků (4,0 %) a pekárenských výrobků a obilovin (1,1 %). Klesly ceny zeleniny (-3,6 %) a mléka, sýrů a vajec (-0,3 %). Výrazně zpomalil i meziroční růst cen bydlení a energií (0,6 %). Menší meziroční přírůstek mělo nájemné (1,3 %) a meziročně poklesly ceny elektřiny, plynu a energií (-2,3 %). V průběhu čtvrtletí naopak posilovala dynamika imputovaného nájemného (2,1 %). Ceny běžné údržby a drobných oprav bytu se zvýšily o 2,7 % a ostatních služeb souvisejících s bydlením o 2,4 %.

Jediným oddílem spotřebitelského koše, u kterého ceny klesaly, byly pošty a telekomunikace.

Ceny stravování a ubytování se meziročně zvýšily o 3,0 %. V průběhu loňského roku se zastavil růst cen ubytovacích služeb a v 1. čtvrtletí došlo k jejich poklesu o 0,7 %. Meziroční přírůstek cen stravovacích služeb zpomalil v 1. kvartálu na 3,6 %. Růst cen ostatního zboží a služeb o 3,0 % poháněly zejména finanční služby. Výrazně posílila dynamika cen v oddílu zdraví (3,8 %). Oproti loňsku se zmírnilo tempo růstu cen odívání a obuvi (2,7 %) i bytového vybavení a zařízení domácnosti (2,2 %). Jediným oddílem spotřebitelského koše, kde ceny klesaly, byly pošty a telekomunikace (-0,8 %).

**Graf č. 10 Ceny nemovitostí (meziroční změna, v %)**



Zdroj: ČSÚ

Růst cen bytů zůstal silný.

Nabídkové ceny bytů v Česku v 1. čtvrtletí 2021 meziročně vzrostly o 7,6 %. Zatímco růst nabídkových cen bytů v Praze zpomalil na 4,8 %, byty mimo Prahu zdražovaly ještě vyšším tempem než dosud (11,4 %). Snížení poptávky, které se očekávalo v souvislosti s ekonomickým propadem, nepřišlo a prudké zvýšení objemu volných úspor domácností spíše stupňovalo tlak na trhu nemovitostí. Realizované ceny starších bytů v ČR tak v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 15,1 %. Rozdíl v tempech růstu v Praze

a mimo ni se zmenšil – meziroční přírůstek realizovaných cen starších bytů v Praze posílil na 14,2 % a mimo Prahu dosahoval 15,3 %. Realizované ceny nových bytů v Praze v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 10,4 %.

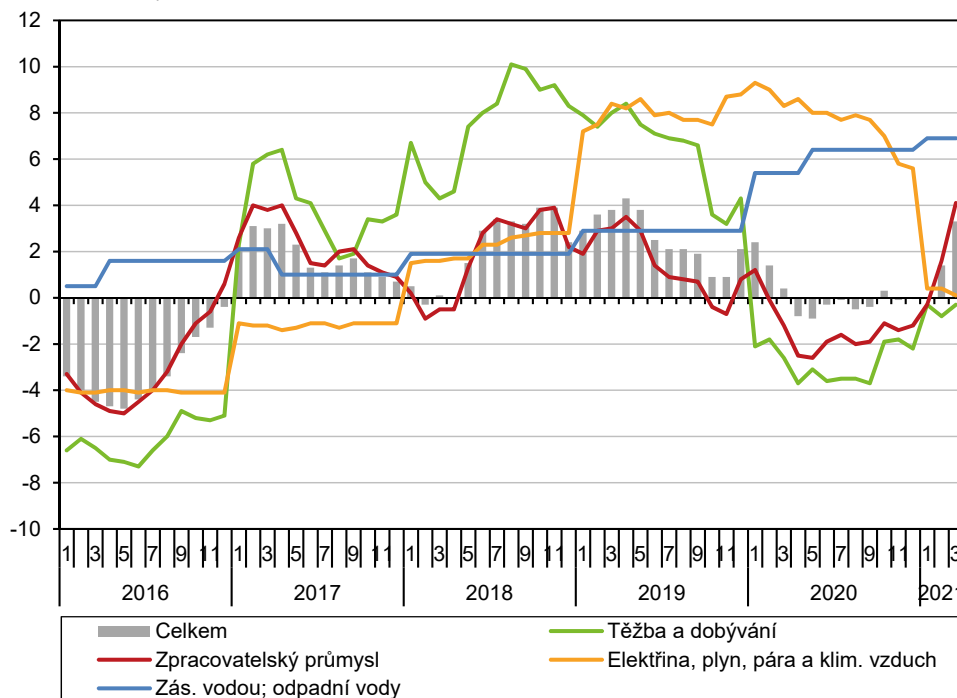
Spotřebitelské ceny v EU rostly silněji než loni.

Meziroční růst harmonizovaného indexu spotřebitelských cen v EU v 1. čtvrtletí 2021 značně posílil (ve 4. čtvrtletí 2020 meziroční přírůstek dosáhl 0,2 % a za celý rok 2020 činil 0,7 %) a dosáhl 1,4 %. Cenovou hladinu v celé EU ovlivnil především nárůst cen dopravy. V popředí cenového růstu v 1. čtvrtletí nadále zůstávaly hlavně země střední Evropy – nejvíce ceny rostly v Polsku (3,9 %), Maďarsku (3,3 %) a Rumunsku (2,3 %), Česko bylo hned za nimi (2,2 %) a nad průměrem EU se nacházel i cenový růst v Německu (1,7 %) a Rakousku (1,5 %). V pěti zemích Unie spotřebitelské ceny v 1. čtvrtletí meziročně klesly. Nejvíce se snižovaly v Řecku (-2,1 %), Slovinsku (-0,6 %) a na Kypru (-0,5 %).

Růst cen průmyslových výrobců v 1. čtvrtletí výrazně zrychlil.

Ceny průmyslových výrobců v 1. čtvrtletí 2021 meziročně vzrostly o 1,5 %. Přírůstek ve srovnání s několika předchozími kvartály podstatně zrychlil a byl nejvyšší od 3. čtvrtletí 2019. Zrychlení meziroční dynamiky přišlo zejména v průběhu února a března, kdy se přestal projevovat vliv propadu cen ropy, ke kterému došlo právě během loňského 1. čtvrtletí. Ve srovnání se 4. čtvrtletím 2020 se ceny průmyslových výrobců zvýšily o 2,2 %. Popsané zrychlení meziročního růstu cen během 1. čtvrtletí se týkalo zejména výrobků a služeb zpracovatelského průmyslu (1,8 %). Nejvíce k růstu cen průmyslových výrobců přispívalo prudké navýšení přírůstku cen obecných kovů a kovodělných výrobků (6,6 %), dále dopravních prostředků (u nich ale meziroční dynamika zpomalila na 1,7 %) a nábytku a ostatních výrobků zpracovatelského průmyslu (3,7 %). Z hlubokého meziročního propadu do růstu se dostaly ceny chemických látek a výrobků (2,3 %). Ceny elektrických zařízení se meziročně zvýšily o 3,6 % a strojů a zařízení o 1,9 %. Výrazněji ve směru poklesu cen průmyslových výrobců působily jen ceny potravinářských výrobků, nápojů a tabáku (-1,6 %).

**Graf č. 11 Ceny hlavních skupin průmyslových výrobců (meziroční změna, v %, podle klasifikace CPA)**



Zdroj: ČSÚ



<p>Propadla se meziroční dynamika cen elektřiny.</p>	<p>Ceny těžby a dobývání v 1. čtvrtletí meziročně klesly o 0,5 %. Jejich propad se tak ve srovnání s loňskem zmírnil, což lze přičíst především vlivu cen těžby ropy a zemního plynu. Meziroční přírůstek cen elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu dosáhl v 1. čtvrtletí 0,3 %, což je nejméně za poslední tři roky (v roce 2019 se ceny v této sekci zvýšily o 8,0 % a loni o 7,7 %). Ceny zásobování vodou a služeb souvisejících s odpadními vodami se zvýšily o 6,9 %.</p>
<p>Ceny průmyslových výrobců v EU meziročně vzrostly.</p>	<p>Ceny průmyslových výrobců v EU se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily o 2,2 % (za celý rok 2020 klesly o 2,4 %). Také zde se výrazně projevil meziroční nárůst cen ropy, který ovlivnil ceny těžby a dobývání (meziroční nárůst o 4,2 %) i ceny výrobků a služeb zpracovatelského průmyslu (1,4 %). V 1. čtvrtletí také opět vzrostly ceny elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (5,5 %). Nejvíce se ceny průmyslových výrobců zvýšily v Irsku (18,1 %), Dánsku (6,8 %) a Estonsku (6,7 %). Zatímco v předchozím kvartálu ceny průmyslových výrobců ve většině zemí EU meziročně klesaly, nyní se situace obrátila. Pokles byl zaznamenán jen na Kypru (−3,9 %), v Litvě (−0,9 %), na Slovensku (−0,8 %) a v Lotyšsku (−0,1 %).</p>
<p>Růst cen tržních služeb v 1. kvartálu zmírnil.</p>	<p>Meziroční dynamika cen tržních služeb v loňském roce zpomalovala a přírůstek cen v 1. čtvrtletí dál klesl na 1,3 %. To je výrazně méně než v předchozím kvartálu. Zpomalení bylo patrné napříč různými obory, ale nejvíce jej ovlivnily ceny skladování a podpůrných služeb v dopravě, jejichž dřívější poměrně silný růst se prakticky zastavil (0,5 %). Zpomalil i růst cen služeb v oblasti nemovitostí (1,5 %), pozemní a potrubní dopravy (1,3 %) a vedení podniků a poradenství v oblasti řízení (3,3 %). Naopak posílila meziroční dynamika cen služeb v oblasti programování a souvisejícího poradenství (4,4 %). Nezměnil se meziroční růst cen architektonických a inženýrských služeb a technických zkoušek a analýz (2,1 %). V 1. čtvrtletí meziročně klesaly ceny telekomunikačních služeb (−0,4 %), informačních služeb (−1,6 %), reklamních služeb a průzkumu trhu (−0,5 %), služeb v oblasti pronájmu a operativního leasingu (−0,5 %) a administrativních, kancelářských a jiných podpůrných služeb pro podnikání (−1,6 %).</p>
<p>Rostly ceny rostlinné výroby, ceny živočišných výrobků se naopak propadaly.</p>	<p>Ceny zemědělské výroby v 1. čtvrtletí 2021 meziročně klesly o 1,3 %. Propad se ve srovnání s předchozími kvartály zmírnil. Ceny rostlinné výroby po pěti čtvrtletích poklesů meziročně vzrostly o 4,6 %. Přispělo k tomu zrychlení meziročního růstu cen obilovin (9,4 %, silnější přírůstek měly ceny pšenice a kukuřice), ale rovněž výrazný růst cen zeleniny a zahradnických produktů (13,3 %). Rostly také ceny průmyslových plodin (2,6 %). V 1. čtvrtletí zmírnil meziroční pokles cen krmných plodin (−2,2 %) a velmi hluboký zůstal propad cen brambor (−31,1 %). Ceny živočišné výroby v 1. čtvrtletí klesly o 7,6 %, což je jen mírně méně než v předchozím kvartálu. Ceny hospodářských zvířat se snížily o 15,5 %. Na vysokou základnu předchozího roku totiž narazily ceny prasat a selat (−30,4 %, v 1. čtvrtletí 2020 naopak rostly o 35,3 %). S výjimkou kuřat ale klesaly ceny u všech druhů hospodářských zvířat. Ceny živočišných výrobků se meziročně snížily o 1,0 %, z toho mléko o 1,2 %, naopak vejce zdražila o 1,8 %.</p>
<p>Růst cen vývozu posílil.</p>	<p>Ceny vývozu v 1. čtvrtletí 2021 meziročně vzrostly o 3,6 % a jejich růst tak výrazně posílil. Vliv na růst cen mělo i meziroční oslabení koruny vůči euru, které působilo ve směru navýšení cen. Nejsilněji se přitom zvyšovaly ceny ostatních surovin<sup>1</sup> (20,6 %) a dále minerálních paliv (9,7 %), které v minulém roce hluboce poklesly. Solidně se navyšovaly i ceny strojů a dopravních prostředků (3,7 %), potravin (3,3 %), polotovarů<sup>2</sup> (3,1 %), chemikálií a příbuzných výrobků (2,5 %). Nejméně meziročně rostly ceny nápojů a tabáku (1,2 %) a průmyslového spotřebního zboží (0,2 %).</p>

<sup>1</sup> SITC 2 – suroviny nepoživatelné s výjimkou paliv.

<sup>2</sup> SITC 6 – tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu.

Ceny dovozu vzrostly poprvé od roku 2019.

Ceny dovozu rovněž vzrostly (1,4 %), poprvé od 2. čtvrtletí 2019. Výrazně se navýšily především ceny ostatních surovin (13,4 %) a minerálních paliv (5,3 %). Nárůst proběhl také u cen polotovarů (4,4 %), chemikálií (2,4 %) a nápojů a tabáku (2,1 %). Naopak se prohloubil meziroční pokles cen dovozu potravin (−3,0 %) a klesaly i ceny průmyslového spotřebního zboží (−1,3 %) a strojů a dopravních prostředků (−0,2 %). Směnné relace v 1. čtvrtletí zůstaly kladné (102,2 %). Pozitivní byly směnné relace obchodu s potravinami (106,5 %), ostatními surovinami (106,3 %), minerálními palivy (104,2 %), stroji a dopravními prostředky (103,9 %) a průmyslovým spotřebním zbožím (101,5 %). Záporné byly směnné relace u polotovarů (98,8 %) a nápojů a tabáku (99,1 %).

